אגרות הראי"ה – כרך א' – אגרת קח

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ח שבט תרס"ח - יפו
נמען: ר' משה זיידל

על הערות התלמיד לחוברות הרב קוק משיב בקצרה: בעניינים רוחניים הדברים קשורים תמיד ביסוד הסודי, ולכן בתוך דברים מובנים מופיעים פתאום דברים שמעל להגיון, שנאמרים בתמימות של ילדות. זה המפתח למקומות קשים בדבריו. לשאלה במה להתמחות באוניברסיטה הרב קוק ממליץ על שלושה מקצועות: פילוסופיה, שפות שמיות וספרותן, וכלכלה לאומית. הנימוק: מבוכת הדור מתרכזת ברעיונות הכלכליים, מושפעת מן הפילוסופיה, וחודרת לישראל כנטיות לאומיות וגזעיות שקשורות לספרות השמית.

עיקרי הדברים

- מפתח להבנת כתביו: ההתגלות הסודית בתוך הדברים המובנים.
- המלצה ללימודים אקדמיים: פילוסופיה, שפות שמיות, כלכלה לאומית.
- בירור רעיונות הדור על ידי אנשי מדע יראי שמים.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ח"י[4] שבט תרס"ח[5].

חביבי ויקירי החריף ושנון [החריף והמחודד] מלא ברכת ד', מר משה זיידל נ"י[6].

שלו'[7] וברכה.

טרדות רבות ושונות מונעות אותי מלמלא חפצי ולכתב בארוכה לך, חביבי, אף שמאד אצמא לדעת מכל אשר אתך, ולחקור על כל ענינך, בקודש ובחול, בפרטי פרטיות. אקוה שלא תמנע ממני הטוב, ולא כמדתי תמוד לי. [ולא תמדוד לי כמידתי, שאני ממעט לכתוב]

חפצתי מאד להשיב לך על הערותיך על החוברות שנדפסו. אבל הזמן נדחה, ועכשו כבר קשה עתיקא. [ועכשיו כבר הדבר ישן וקשה לחזור אליו (ארמית)] בכלל אעירך, כי בענינים הרוחניים הננו תמיד קשורים אל היסוד הסודי, [אל תורת הסוד] שזהו האמת היותר גדולה שבהכרתם. ע"כ[8] אין לתמוה אם בתוך דברים מובנים, ההולכים בהרצאה במובן רגיל ומעשי, נפגש בפתע דברים המנשאים אותנו מעל כל החוג החושי וההגיוני הרגיל. וע"פ[9] רוב דוקא אז הננו שבים

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 ח"י - שמונה עשרה (18)
5 תרס"ח - השנה תרס"ח (1907/1908)
6 נ"י - נרו יאיר
7 שלו' - שלום
8 ע"כ - על כן
9 וע"פ - ועל פי

לדבר בתמימות פשוטה, תמימות של ילדות טהורה, "מפי עוללים ויונקים יסדת עז". [תהלים ח, ג] וכל מי שהוא מדבר דברים מעומק נשמתו, מוכרח הדבר שימצאו בתוכם הנקודות הללו, שעל ידן זוהר האמת התוכית מתגלה. כמדומה שזהו מפתח נאמן למקורות קשים בדברי, ובדברי כל המדברים בסגנון זה, ראשונים ואחרונים.

מאז שאלתני יקירי ע"ד[10] בחירת איזה מקצע. [על דבר בחירת מקצוע ללימודיו באוניברסיטה] אם הי'[11] הזמן מספיק בידי לחקור יותר בדיוק על התוצאות המעשיות של הגומרים את הלמודים, ואת האופנים אשר בהם יבחרו את דרכם בחיים, הייתי חפץ מאד להודיעך חות דעתי, [את דעתי (איוב לב, ו)] שכמובן תהי'[12] מיוסדת על הצד הרוחני שבהם. אבל זה קשה לי לברר, ע"כ לא אוכל להשיאך עצה מעשית. רק אגלה לפניך, יקירי, את נטייתי, כי שלשת המקצועות אשר ליקר ערך, מלא דעת ויראת ד' טהורה, לבחור למען התועלת הרוחנית של כלל עמנו, הראויה להצטרף לכל מטרה פרטית, הנן לדעתי הפילוסופיא, השפות השמיות וספרותן, והאקונומיא הלאומית. [והכלכלה המדינית] נימוקי הוא, משום שהרעיונות נבוכים הרבה בדור, והמבוכה מתכנסת בעולם בחוג הרעיונות האקונומיים, ומושפעים מהפילוסופיא, ונכנסים לגבול ישראל בתור נטיות לאומיות וגזעיות, וכל אלה יש להם יחש מרובה להספרות השמית, הצור של מחצב אומתנו. [הסלע שממנו נחצבה אומתנו (על פי ישעיהו נא, א)] אשר לזאת תקוה נפשי, כי אם נעמיד חניכים, ממולאי כשרון ויושר לב, באלה המקצעות, ירבו את האור ע"י[13] עבודה חפשית, שתהי'[14] ממילא ברורה ומכוונת אל האמיתיות היסודיות, שעל ידן יהיו לעזר לברר את הרעיונות המסובכים של הדור. כמובן א"א[15] להשלמה כללית מדעית שתבא, כ"א[16] כשתלוה לזה ג"כ[17] הידיעה בהדברים הגנוזים ביתר אוצרות המדע, אבל מ"מ[18] העבודות העקריות הנצרכות ביותר הנן אלה אשר ציינתי.

אם הי' הזמן מרשה הייתי מבאר הדברים יותר, אבל אקוה שדי בזה לחכם לב שכמותך. בטח כבר בררת לך את דרכך, יצליחך ד' ויגיעך למטרה היותר רצויה ועליונה. צלח ורכב ע"ד אמת, [תהלים מה, ה] כנפשך היקרה ונפש אוה"נ[19] דו"ש[20] ואשרך ומצפה הצלחתך בכל לב ונפש,

הק' אברהם יצחק ה"ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

10 ע"ד - על דבר
11 הי' - היה
12 תהי' - תהיה
13 ע"י - על ידי
14 שתהי' - שתהיה
15 א"א - אי אפשר
16 כ"א - כי אם
17 ג"כ - גם כן
18 מ"מ - מכל מקום
19 אוה"נ - אוהבך הנאמן
20 דו"ש - דורש שלום